KÖNYVTÁRI FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ A KÖZSÉGEKBEN, KÜLÖNÖSEN A KISTELEPÜLÉSEN ÉLŐK SZÁMÁRA

„A könyvtár a jövő" program keretében

1. ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP

Az 1997. évi CXL. tv. eredményeként a rendszerváltás után széthullott könyvtári rendszer újra rendeződött, és sok területen magasabb szintű tevékenységet fejt ki, mint 1997 előtt.

Új jogi szabályozást alakítottunk ki, új alapokra helyeztük a kötelespéldány-szolgáltatást. Létrehoztuk és működtetjük az **Országos Dokumentum-ellátási Rendszer**t **(ODR)**, annak az 56 könyvtárnak a szolgáltatási rendszerét, amely az ország többi könyvtára számára hatékonyan látja el a könyvtárközi kölcsönzést.
Kialakítottuk az önkormányzati könyvtárak **érdekeltségnövelő támogatás**át, ezzel elértük, hogy rásegítő támogatással növeltük az önkormányzati fenntartás összegét.
Az **információs infrastruktúra-fejlesztéssel** elértük, hogy minden megyei, egyetemi, országos szakkönyvtárban (ODR könyvtárak) és a városi könyvtárakban is legyen Internet-hozzáférés, és jelentős mértékben megkezdődött a dokumentumok digitalizálása is. A telematikai fejlesztés részeként folyamatosan támogatjuk a **Magyar Országos Közös Katalógust**, ezzel lehetővé vált, hogy a nagy könyvtárak egymással kompatibilis rendszereiben a dokumentumokat csak egyszer kelljen feldolgozni.
A törvény rendelkezéseinek megfelelően meghatároztuk azokat a feltételeket, amelyek alapján egy-egy könyvtár megkaphatja **a nyilvános könyvtári státusz**t (a könyvtáraknak az addigi irreálisan magas száma így természetszerűleg csökkent, megegyezve ezzel arányaiban az európai országok adataival), és ezzel annak a lehetőségét, hogy pályázhat központi támogatásokra.

Annak érdekében, hogy a fejlődésről pontos képet kaphassunk, összehasonlítottuk az elmúlt évek néhány országos könyvtári alapadatát:

1994. év	**2003. év**
A nyilvános könyvtárak száma (db)	
4 843	3 615
Összes állománya (db)	
87 420 500	114 511 000
Az állománygyarapításra fordított összeg (Ft)	
1 200 000 000	7 200 000 000
Beiratkozott olvasó (fő)	
1 875 000	2 212 000
A látogatások száma (alkalom)	
21 006 000	31 714 000

A könyvtárközi szolgáltatások száma az ODR megkezdése óta 247%-kal nőtt.

Megállapítottuk, hogy a vizsgált kilenc év alatt a könyvtárak számának csökkenése ellenére – az ismertetett okok miatt 1228-cal csökkent a szám – a kevesebb könyvtárban **mind az állomány nagysága, és a gyarapításra fordított összeg, mind a könyvtárba járók, és a könyvtárhasználatok száma jelentősen nőtt**.

Ugyanakkor megállapítottuk, hogy az országos adatok növekedése csak a városi könyvtári szintig érvényes, ezeket az adatokat a nagy könyvtárak fejlesztése eredményezi, **a kistelepüléseken ezek az adatok nem hogy növekedést nem mutatnak, hanem legjobb esetben stagnálást, inkább csökkenést jeleznek**.

2. NÉHÁNY ADAT A KISTELEPÜLÉSEK JELENLEGI HELYZETÉRŐL (2003. ÉVI ADATOK ALAPJÁN)

Az említett tény és a felmért adatok arra irányították a felügyeleti terület figyelmét, hogy a következő stratégiai ciklus legfontosabb feladatainak egyike a kistelepüléseken élők könyvtári ellátásának a javítása, hiszen a lakosság 35%-a, vagyis 3 560 000 ember községekben él.

A stratégiai cél megvalósítására 2003-ban munkacsoportot hoztunk létre, és a munkabizottság a kistelepülések könyvtári helyzetének vizsgálata után az alábbi megállapításokat tette:

a.) Könyvtárellátás: önálló könyvtárak

Magyarország 3135 önálló településén 3615 önálló könyvtár működik. Ezek 78%-a (2853) települési könyvtár, 283-ban pedig szünetel a könyvtári ellátás.

A települési könyvtárak közül

- fővárosi, illetve megyei könyvtár: 1%
- városi könyvtár: 9%
- ***községi könyvtár: 90%,***

Azaz a települési könyvtárak 90%-ról beszélünk, amikor a községi könyvtárakról beszélünk és a könyvtárak 78%-ról, amikor a községi szolgáltató helyekről beszélünk.

b.) A községek lakónépességi megoszlása

A községek lakosságszám szerinti megoszlása a következő:

- 5000 lakos feletti: 1%
- 3000-5000 lakosú: 6%
- 1000-3000 lakosú 32%
- 1000 lakosnál kevesebb: 61%

Tehát a kistelepüléseken élő lakosság aránya a legnagyobb, **a községi lakosság majdnem kétharmada 1000-nél is kevesebb lakosú településen él.**

c.) A szolgáltató helyek nagysága és a könyvtárak elhelyezése

A községi szolgáltató helyek nagyságának átlaga megyénként is változó. A 2003. évben a legnagyobb átlagterülettel Békés megye rendelkezett (132 m^2), a legkisebb átlag pedig Vas megyében volt, mindössze 37 m^2 területtel.

A könyvtárak többsége alkalmatlan könyvtári célra. Ennek okai: a kicsi, általában az iskolai tanteremmel megegyező nagyságú vagy annál is kisebb terület nem teszi lehetővé a megfelelő könyvtárhasználatot; a könyvtár helyisége nehezen megközelíthető; a berendezés alkalmatlan a könyvtári feladatok ellátására.

d) Községi könyvtárak állománygyarapítása

A községi könyvtárak állománygyarapításra fordított éves összegei is igen változó.

- 24,1%-uk (620 könyvtár) egyáltalán ***nem*** rendelkezik állománygyarapításra fordítható összeggel,
- 17,0%-uk (437 könyvtár) 0-50 000 Ft-ot fordít évente állománygyarapításra,
- 14,6%-uk (376 könyvtár) éves állománygyarapítási kerete 50 000-100 000 Ft,
- 31,8%-uk (816 könyvtár) 100 000-500 000 Ft-os összeggel rendelkezik erre a célra,
- mindössze 9,8%-uk (252 könyvtár) számára biztosított 500 000-1 000 000 Ft-nyi összeg évente, és
- még ennél is kevesebb, csupán 2,3%-uk (61 könyvtár) fordíthat évente 1 000 000 Ft-nál is magasabb összeget dokumentum beszerzésre.

Mindezek az adatok jelzik, hogy a községi könyvtáraknak majdnem a fele egyáltalán nem, vagy csak igen minimális értékben tud könyvet vásárolni, azaz az ott lakók **nem jutnak kurrens irodalomhoz.**

e.) Beiratkozott olvasó

A magyarországi összes beiratkozott olvasók száma 2 211 852 fő, 67%-uk (1 488 353 fő) települési könyvtár olvasója. A települési könyvtári olvasók közül

- a megyei könyvtárakba beiratkozottak aránya 22%,
- városi könyvtárakba beiratkozott olvasók 44%
- községi könyvtárakba iratkozott be 34%.

A beiratkozott olvasók magas száma jelzi, hogy **a nem megfelelő épületekben, a nem megfelelően gyarapított állomány mellett is beiratkoznak a könyvtárba**.

f.) Könyvtárhasználat

A hazai összes könyvtárhasználatok száma 31 713 874, melynek 61%-a (19 399 365 alkalom) települési könyvtári könyvtárhasználat. A könyvtárhasználatok megoszlása településtípusonként:

- a megyei könyvtárak 26%,
- városi könyvtárak 48%
- községi könyvtárak 26%.

A könyvtárhasználatok száma a beiratkozott olvasók arányában a községi könyvtárakban a legalacsonyabb.

g.) Kölcsönzött dokumentumok

Az összes kölcsönzött dokumentumok száma a 2003. évben 42 872 897 db volt. Ennek 78%-át (33 562 143) települési könyvtárból kölcsönözték.

A települési könyvtári kölcsönzéseken belül a dokumentumok 17%-át a megyei könyvtárakból, 53%-át a városi könyvtárakból, míg **30%-át a községi könyvtárból kölcsönözték** ki az olvasók. Ez az arány a községi könyvtáraknál – a fentiek fényében - igen jelentősnek mondható.

h.) A községi könyvtárak személyi ellátottsága

A személyi ellátottság tekintetében is óriási különbség tapasztalható a megyei és városi, illetőleg a községi könyvtárak között. Az összes könyvtári megbízási díjas személyzet 91,1%-a községi könyvtárakban dolgozik, a megyei könyvtárakban ugyanakkor kevesebb, mint 1% ennek a mutatónak az értéke. **A díjazás nélküli könyvtári dolgozók aránya kiemelkedően magas, 88,4%-uk községi könyvtárban dolgozik**. Az összes teljes munkaidős könyvtáros közül viszont kevesebb, mint 20% a községi könyvtárosok aránya, városi könyvtárak esetében több mint 50%, megyei könyvtáraknál pedig több mint 25%.

A községi-kistelepülési könyvtári ellátás általános jellemzői

A fentiek alapján **megállapítottuk**, hogy bár a könyvtárak, a ***szolgáltató helyek száma*** kielégítőnek tekinthető (ami nem jelenti azt, hogy ez az ideális állapot), ***alapterületük*** azonban kicsi, így a könyvtárak zsúfoltak. A községi-kistelepülési könyvtárak ***állománya*** elavult, hiszen – különböző okokból kifolyólag - kevés új dokumentumot tudnak beszerezni. Ebből is adódik, hogy a ***forgalmi mutatók*** szerények.
A kedvezőtlen működési feltételek (rossz állagú, könyvtári célra alkalmatlan épületek, helyiségek, minimális gépesítettség stb.) mellett még nagyobb gond a ***személyi ellátatlanság***, mind a ráfordított munkaidőben, mind a szakképzettségben.
Összességében nem meglepő, hogy a lakosság mindössze 12,8%-a tagja a községi könyvtáraknak, ami messze elmarad az országos 22%-os átlagtól.

Mivel az ország egyharmada kistelepüléseken él (35%), megállapíthatjuk, hogy egyre nő a különbség a jól ellátott és az ellátatlan területek között.
Nem túlzunk, ha azt mondjuk, hogy a jelenlegi helyzet a községek és a kistelepülések túlnyomó többségében katasztrofális.

3. KONCEPCIÓ A KISTELEPÜLÉSEN ÉLŐK KÖNYVTÁRI ELLÁTÁSÁNAK MEGOLDÁSÁRA: A KÖNYVTÁRELLÁTÁSI SZOLGÁLTATÓ RENDSZER (KSZR)

Miután megvizsgáltuk a kistelepülésen élők könyvtári ellátását, **megállapítottuk**, hogy a tendencia megváltoztatására és előnyös helyzetté változtatására olyan **komplex programot kell kidolgoznunk, amely néhány éven belül észrevehető eredményt mutat, és amely alkalmas ennek a megközelítőleg 30 éve létező alapvető könyvtári problémának a megoldására.**

A program jogi keretét a már többször idézett törvény 64.§-a adja.

64.§ (1) „A települési és a megyei könyvtári ellátás biztosítása a helyi önkormányzatok kötelező feladata.
(2) Az (1) bekezdésben meghatározott feladatot a községi, városi, megyei jogú városi önkormányzat nyilvános könyvtár fenntartásával, vagy önkormányzatok közötti társulásban nyilvános könyvtár fenntartásával, vagy nyilvános könyvtár szolgáltatásainak megrendelésével teljesítheti."

A program kidolgozásakor figyelembe vettük azoknak az országoknak a megoldásait, amelyek ezen a téren előttünk járnak, ilyenek: Ausztria, Szlovénia, Hollandia, Finnország, Nagy-Britannia, Dánia.

Az új program megnevezése: **Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer, azaz KSZR**.

A KSZR célja: hogy a kistelepülésen élők közvetve vagy közvetlenül hozzáférjenek igényüknek megfelelően a hatékony és minőségi könyvtári szolgáltatásokhoz. A KSZR a települési önkormányzat törvényi kötelező feladatainak teljesítését segíti elő.
A korszerű és egységes minőségi szolgáltatás megteremtése érdekében az infrastruktúra, a szolgáltatások, és a könyvtári személyzet finanszírozási forrásainak bővítése és összpontosítása szükséges.

3. 1 A rendszer négyféle ellátási formát támogat a szolgáltatást fogadók és közvetítők szerint:

a) **Önálló könyvtár fenntartása esetében** (3000-5000 fős településen)
Az Önálló könyvtár esetében az önkormányzatnak biztosítania kell a könyvtári helyiséget és a személyzetet.
A KSZR ebben az esetben elsősorban kiegészítő megrendelhető szolgáltatásokat nyújt (könyvtárközi, rendezvények, továbbképzések stb.) azoknak a nagyobb községeknek, ahol az önkormányzat továbbra is önálló könyvtárat, azaz alapító okirattal rendelkező intézményt tart fenn.

b) **Könyvtári szolgáltató helyek** esetében (1000-3000 fős településen)
Kisebb községekben, ahol nem tart fenn könyvtárat az önkormányzat, hanem szolgáltatási szerződés megkötésével tesz eleget könyvtárellátási kötelezettségének. Ebben az esetben az önkormányzat szolgáltató helyet biztosít, a könyvtárost vagy az önkormányzat alkalmazza vagy a KSZR-től megrendeli.
A szolgáltató könyvtár (a megyei vagy nagyobb városi) – szerződés szerint – minden megrendelt könyvtári szolgáltatást: kurrens, feldolgozott könyveket, folyóiratokat, egyéb dokumentumokat, elektronikus információkat, rendezvényeket, gyerekprogramokat, továbbképzéseket stb. biztosít.

c) A **könyvtári** szolgáltató helyek esetében a könyvtári **szolgáltatást fogadók között egyéb szervezetek** is lehetnek, pl. teletékák, teleházak stb. is fogadhatják és közvetíthetik a könyvtári szolgáltatást.

d) **Könyvtárbusz** (elsősorban 1000 fő alatt)
Azokban a régiókban ajánlott, ahol elsősorban aprófalvas települések vannak. A mozgókönyvtári ellátás a **kistérségek együttműködésével** valósítandó meg.
Egy-egy busz kb. 50 000 lakost lát el úgy, hogy minimálisan kétheti gyakorisággal látogat meg egy-egy kistelepülést. Országosan az ellátandó lakosság száma szerint távlataiban kb. 30 mozgókönyvtárral kell számolni **a program teljes megvalósítása esetén**.

3. 2 A KSZR tagjai

a) A szolgáltató könyvtárak:
Azok a megyei könyvtárak, amelyek adott formában gondoskodnak a lakosság könyvtári ellátásáról, illetve azok a városi könyvtárak, amelyek a megyei könyvtár koordináló tevékenysége mellett alkalmasak térségi feladatok ellátására.

b) A megrendelő önkormányzatok vagy önkormányzati társulások

c) A szolgáltatást fogadók:
- a kistelepülések könyvtárai,
- könyvtári szolgáltató helyei,

- a szolgáltatást más formában fogadók (pl. teletékák, teleházak stb.)
- mozgókönyvtári állomáshelyek

A KSZR szolgáltatási kínálatát szerződésen alapuló **megrendeléssel vásárolja meg a települési önkormányzat** a szolgáltatást nyújtó nagyobb könyvtártól.(megyei vagy városi) a törvény előírásainak megfelelően.

3. 3 A megrendelhető szolgáltatások számba vétele az önálló könyvtár, a könyvtári szolgáltató hely vagy a könyvtári szolgáltatást fogadó egyéb intézmény esetében.

A szolgáltatási rendszer megrendelése szerződés szerint történik és minden korosztályra kiterjed. A lakosság a szolgáltatásokat a szolgáltató és a szolgáltatást fogadó által megkötött szerződés alapján veheti igénybe.

a) Alapszolgáltatások

- Könyv, folyóirat és egyéb dokumentum-ellátás, dokumentum-szolgáltatás
- Információszolgáltatás – az országos közhasznú információszolgáltató rendszer biztosítása **(LibInfo)**

b) Egyéb szolgáltatások

- Közösségi szolgáltatások (rendezvények, programok,stb.)
- Szakmai továbbképzések, használó képzések, felnőttoktatás
- Speciális szolgáltatások (a fogyatékkal élők számára, a nemzeti kisebbségek ellátása stb.)
- Praktikus szolgáltatások (kötészeti, technikai stb.)

c) Mozgókönyvtári ellátás, könyvtárbusz

Egy busz állománya 5 000 könyv, mellette videók, DVD-k, CD-k. (A busz raktári állománya 30 000 kötet). A buszon számítógép van, ami tartalmazza a szolgáltató könyvtár állományának teljes listáját, így a buszon levő választékon kívül a könyvtár teljes állományából lehet választani. A kért könyvet a következő alkalommal viszik ki az adott településre. A szolgálat befejezése után számítógépes kapcsolattal beviszik a szolgáltató könyvtár kölcsönzési rendszerébe a buszon kölcsönzött dokumentumok és a kölcsönzők adatait.

A buszon kialakítható szolgáltatások:

Könyvtári szolgáltatás: a kölcsönzés, információszolgáltatás, könyvtárközi dokumentum-szolgáltatás, Internet hozzáférés.

Közhasznú információs szolgáltatás: átképzéshez, álláshoz, állampolgári jogok gyakorlása stb. Az információs források tájékoztatnak az aktuális munkalehetőségekről is. Tájékoztatást és segítséget nyújtanak az állampolgároknak személyes okmányaik (pl. személyi igazolvány, jogosítvány, útlevél stb.) kiváltásához, a megújításhoz szükséges tudnivalókról.

3. 4 A KSZR működési infrastruktúrája

3. 4. 1 A szolgáltató könyvtár részéről

a) Olyan korszerű **integrált számítógépes rendszert** (szoftver, megfelelő nagyságrendű szerver, munkaállomások) kell működtetnie, amely alkalmas a kistelepülések állományának feltárására, a gyarapodások nyilvántartásba vételére és webes felületen történő szolgáltatására.

b) A dokumentum-ellátáshoz **megfelelő tároló és feldolgozó hely,** valamint a szállításhoz megfelelő **gépkocsi szükséges.**.

A szolgáltatást fogadó könyvtár részéről

a) A korszerű ellátást lehetővé tevő **épület, berendezés és technikai felszereltség.**

b) Szélessávú Internet-elérhetőség és szükség szerint felhasználói és személyzeti munkaállomások.

3. 4. 2 A KSZR személyi feltétele

A szolgáltató könyvtárban szükség van felsőfokú képesítésű és középfokú végzettségű személyzetre az ellátandó települések számától függően.

A fogadó könyvtárban, amennyiben az intézményként működik, akkor legalább egy szakirányú felsőfokú végzettségű főfoglalkozású munkatársra van szükség. Amennyiben szolgáltató helyként működik, akkor nagyságától függően egész vagy részmunkaidős felső- vagy középfokú végzettségű munkatársat kell alkalmazni. A szolgáltatást egyéb formában igénybe vevő településen a szerződésben kell a személyi feltételeket megállapítani.

3. 5 A KSZR működési forrásai és költségei

3. 5. 1 A KSZR **csak több forrásra építve működtethető.**
A KSZR kiépítéséhez a település, a kistérség, a megye, a BM, az NKÖM és az IHM finanszírozása szükséges, csak közös finanszírozásban működtethető.

a) a település hozzájárulása:

→ a kistelepülési önkormányzat biztosítja az épületet, annak fenntartását, közvetlenül vagy közvetve a szolgáltatásokat

b) a szolgáltató könyvtárak hozzájárulása:

→ a szolgáltató megyei vagy városi könyvtár biztosítja saját költségvetéséből, illetve pályázatokból a feldolgozott dokumentumokat és információkat

c) állami hozzájárulás (2005-ben):

→ NKÖM támogatás a „Kulturális vidékfejlesztés – Közkincs" programból a szolgáltatási rendszer működtetésének beindításához, másrészt a megváltoztatott jogszabályi lehetőség, a 23/2004. (XI.20.) NKÖM r. a

könyvtárak és közművelődési intézmények 2004. évi többlettámogatásáról és annak felhasználásáról, amely a rendelet hatályát kiterjeszti azokra a helyi önkormányzatokra is, amelyek a nyilvános könyvtári szolgáltatásokat megrendelés vagy társulás útján biztosítják

→ BM támogatás az 5/2005. (I.19) Korm. r. A többcélú kistérségi társulások által ellátott egyes közszolgáltatások 2005. évi normatív működési támogatásáról alapján
→ NKA támogatás
→ IHM támogatás a Közháló programon keresztül

Hangsúlyoznunk kell, hogy a KSZR szolgáltatásainak igénybe vétele a jelenleg érvényben lévő jogszabályokat figyelembe véve - mindenképpen **önkéntes** az önkormányzatok részéről. A szolgáltatást nyújtó megyei könyvtár lehetőségeit, részbeni kötelezettségeit a már idézett 1997. évi CXL. törvény 64. és 66. §-a támasztja alá.

3. 5. 2 Működési költségek

A 2283 község lakossági számát figyelembe véve :

- önálló könyvtári épülettel, illetve könyvtári szolgáltató hellyel járó fenntartási költségek 599 község esetében merülnek fel (1000 lakos felettiek)
- mozgókönyvtári ellátás 1684 község esetében (1000 lakos alattiak)

3. 5. 21 Az önálló könyvtári épület esetében

a.) Az önkormányzat költségei

- megfelelő épület építése
- a könyvtári épület korszerűsítése
- számítástechnikai infrastruktúra biztosítása
- a számítástechnikai infrastruktúra fejlesztése
- könyvtári személyzet biztosítása

b.) A központi támogatásból megoldandó feladatok

- a szolgáltatások kialakításának és hozzáférhetőségének minőségi fejlesztése
- a korszerű, kurrens állomány folyamatos meglétének biztosítása,
- kiemelten **a gyermekek ellátása**
- a felsorolt többi megvásárolható szolgáltatás – igény szerinti - biztosítása

3. 5. 22 A könyvtári szolgáltató helyek esetében

a) Az önkormányzat költségei

- a megfelelő épület biztosítása
- számítástechnikai infrastruktúra biztosítása

b.) A központi támogatásból

- a személyzet biztosítása
- a korszerű, kurrens állomány biztosítása
- a megvásárolható szolgáltatások igény szerinti biztosítása

3. 523 Könyvtári ellátás könyvtárbusszal

A probléma megoldásának előkészítésére - nemzetközi tapasztalatokra alapozva - megvalósítási tanulmányt készítettünk egy kistérség, a fehérgyarmati kistérség könyvtárbusszal történő ellátására.
A kistérséghez tartozó 48 község nagy része kistelepülés, jelentős részén nem működik könyvtár, vagy csak igen elavult állománnyal rendelkezik. **Az anyagilag nehéz helyzetben lévő önkormányzatok a könyvtári szolgáltatás biztosítását nem tudják megoldani annak ellenére sem, hogy ezt az 1997. évi CXL. tv. kötelezővé teszi számukra.**

A 48 településen megkérdeztük a felnőtt és a gyermeklakosságot, valamint a polgármestereket, hogyan fogadnák az új szolgáltatást. 28 településen mind a három megkérdezett csoport szívesen fogadná a mozgókönyvtári szolgáltatásokat.
Szolgáltatási kínálatunkban szerepelt mindenféle dokumentum kölcsönzése, továbbá tájékoztatás a könyvtári rendszer szolgáltatásairól, illetve a buszon adatbázisok használata.
A felmerült igényeknek megfelelően számítottuk ki a busz megállóhelyeit, menetrendjét.

Településenként átlagban 1 óra állásidővel és kéthetenkénti megjelenési gyakorisággal számoltunk. Számításaink szerint a buszon megközelítőleg 5 000 dokumentumot tudnánk szállítani, ami évente 4 állományfrissítéssel párosulva közel 5 000 új címet is jelentene.

A szolgáltatás működtetésének személyi feltételeit egy felsőfokú, két középfokú végzettségű könyvtáros és egy főállású buszsofőr alkalmazása jelentené.

A fentiek alapján az alábbi költségeket kalkuláltuk:

Költség (Ft)	Költség típus
Az új busz ára	
50 000 000	Egyszeri (10-13 évre szól)
Fenntartás	éves költség (havi általányként számítható)
- biztosítás (kötelező) 160 000/év	
- CASCO 200 000/év	
- időszakos átvizsgálás 300 000/év	(negyedévente szükséges)
- szakszervizben 200 000/alkalom	(évi egyszeri nagyjavítás)
- műszaki vizsgáztatás	

60 000/alkalom

Fenntartási költség összesen:
920 000/év

(Pl. Angliában, vagy Szlovéniában egy korszerű alapfelszereltségű busz ***beszerzési ár****a kb. 50 millió Ft.(Busz főbb paraméterei: 12 x 2,5 m, kb. 5 000 könyvtári egység szállítására képes, számítógépes munkahely, társalgó - lapozgató sarok van kialakítva.). A sok éves angol tapasztalati számok alapján egy busz átlagéletkora 13 év.)*

Üzemeltetés műszaki feltételeinek költségei

- üzemanyag (havi 1600 km futással, 24 l/100km fogyasztással számolva)
  éves szinten: 20 800 km 1 000 000 Ft/év dízelolaj fogyasztás

- járműtárolás (garázsbérlet)
  11000 Ft/hó 132 000 Ft/év

- külső mosás (heti 1 alkalommal)
  312 000 Ft/év
- napi üzembiztonsági átvizsgálás
  280 000 Ft/év

Üzemeltetés összesen: 1 724 000 Ft/év

Fenntartás +üzemeltetés összesen: 2 644 000 Ft/év
(A fenntartási és üzemeltetési költségek ÁFÁ-t nem tartalmaznak)

Személyi kiadások (a fent említett 4 fővel számolva): 5 330 000 Ft/év + járulékok.
A busz éves működésének műszaki és személyi feltételei összesen: 7 974 000 Ft/év költséget képviselnek.

Egy dokumentum beszerzési átlagáraként 1800 Ft-tal számolhatunk. Ez alapján a busz állománygyarapítására éves szinten kb. 9 millió Ft-ot kell számolni.

Tehát a fenntartás, az üzemeltetés és az állománygyarapítás *mindösszesen kb. 17 millió Ft.*

A jelzett költségek 80%-át a Belügyminisztérium folytatódó többcélú kistérségi társulások számára kiírt pályázatából, illetve NKÖM támogatásból; 20%-ot pedig az önkormányzati támogatásból lehet fedezni.

4. A KSZR koncepció megvalósításának várható eredménye:

- a kistelepülésen élők számára is elérhetővé válnak a könyvtári rendszer szolgáltatásai,
- nő a műveltséghez és tudáshoz jutók száma,
- csökken a különbség az információszegények és -gazdagok között,
- közelebb jutunk az Európai Unió fejlett könyvtárüggyel rendelkező országaihoz,
- és jobb otthonra találunk a hazában.

Budapest, 2005. január

1. számú melléklet

A fejlesztés hatása 2005 és 2009 között

1000-3000 lakosú községek száma: 959
Ebből a könyvtári ellátás megfelelelően működik: 288 községben
KSZR-be bevonandó: 671

Kistelepülések száma (1000 fő alatti): 1684
Ebből a könyvtári ellátás megfelelően működik: 421 kistelepülésen
Mozgókönyvtári ellátásba bevonandó: 1263

	KSZR (1000-3000 lakosú községek)				**Mozgókönyvtári ellátás** (kistelepülések)			
	Költség évente	KSZR-be bevont települések száma	Működő könyvtári ellátás az 1000-3000 lakosú községek százalékában	Működő könyvtári ellátás az 1000-3000 lakosú községekben	Költség évente	Mozgókönyvtári ellátásba bevont települések száma	Működő könyvtári ellátás a kistelepülések százalékában	Működő könyvtári ellátás a kistelepüléseken
2004. évi állapot		0	**0%**	288		0	**0%**	421
Szolg. száma 2005-ben		**100**	**40%**	**388**		**100**	**31%**	**521**
költsége	BM				**170 000 000,00**			
ebből beruházási	BM				170 000 000,00			
működtetési	BM				BM			
Szolg. száma 2006-ban		**200**	**51%**	**488**		**200**	**37%**	**621**
költsége	BM				**170 000 000,00**			
ebből beruházási	BM				170 000 000,00			
működtetési	BM				BM			
Szolg. száma 2007-ben		**300**	**61%**	**588**		**300**	**43%**	**721**
költsége	BM				**170 000 000,00**			
ebből beruházási	BM				170 000 000,00			
működtetési	BM				BM			
Szolg. száma 2008-ban		**400**	**72%**	**688**		**400**	**49%**	**821**
költsége	BM				**170 000 000,00**			
ebből beruházási	BM				170 000 000,00			
működtetési	BM				BM			
Szolg. száma 2009-ben		**500**	**82%**	**788**		**500**	**55%**	**921**
költsége	BM				**170 000 000,00**			
ebből beruházási	BM				170 000 000,00			
működtetési	BM				BM			
Ellátatlan települések 2009-ben				171				763

A KSZR-be, illetve a mozgókönyvtári ellátásba **évente újonnan bevonandó** községek száma: 100-100 db.

Fentiek alapján a 2006. évre a KSZR-ben több mint a könyvtárak felében, a mozgókönyvtári ellátásban pedig 37%-ban lesz megoldva a könyvtári ellátás, ez 2009-re eléri a 82, illetve 55 %-ot.

2. számú melléklet

	Modellszámítások	A modell	B modell	C modell
	adatok eFt-ban	Önálló könyvtár 100 helyre	Szolgáltatás megrendelése 100 helyre (1000 fő feletti községekre)	könyvtárbusz* 100 helyre (ezer fő alatti kistelepülésekre)
Beindítási költségek	Épületfelújítás	200 000	0	0
	Gépjármű	0	35 000	250 000
	Telematika	65 000	108 750	0
	Indulókészlet	108 000	45 000	45 000
	Összesen	**373 000**	**188 750**	**295 000**
Költségviselés	BM	20 000	0	236 000
	NKÖM	80 000	169 8750	59 000
	Önkormányzat	273 000	18 875	0
Működtetési költségekből				
	Megrendelő önkormányzat, összesen	166 500	143 170	77 000
	Bér+járulék	90 000	72 000	
	Gyarapítás	54 000	0	
	Gépjármű	0	0	
	Üzemeltetés	22 500	22 500	
	Telematika			
	Szolgáltatási díj		48 670	77 000
	Egy önkormányzat működési terhei**	**1 665**	**1 432**	**770**
	Szolgáltató könyvtár, összesen	0	48 670	77 000
	Bér+járulék	0	9 750	35 000
	Gyarapítás	0	27 000	45 000
	Gépjármű	0	3 500	0
	Üzemeltetés	0	3 420	15 000
	Telematika	0	1 150	0
	Egyéb szolgáltatás	0	3 850	0

A megrendelő könyvtár szolgáltatási paraméterei				átlagár: eFt/kötet
rendelkezésre álló könyvkészlet első évben	600 kötet	3000 kötet	5000 kötet	1,8
Évente az elérhető könyvek gyarapodása	300 kötet	3 000 kötet	5 000 kötet	1,8
Nyitva tartás	heti 15	heti 15	heti 2 óra	
létszám	0,5 fő	0,4 fő	0 fő	

*Egy könyvtárbusz 20 kistelepülést szolgál ki

** A könyvtár működtetéséhez az önkormányzat normatív hozzájárulásban részesül.

A KSZR működtetéséhez a BM pályázati úton forrásokat biztosíthat.

A koncepciót magába foglaló előterjesztést a 2005. január 10-i miniszteri értekezlet elfogadta. Az előterjesztés határozati javaslata alapján elrendelte a koncepciónak a Kulturális Közlönyben való közzétételét.